

HANDLEDNING

FÖR TILLÄMPNINGEN AV FÖRORDNINGEN OM BEVISUPPTAGNING

**(Rådets förordning (EG) nr 1206/2001 av den 28 maj 2001 om
samarbete mellan medlemsstaternas domstolar i fråga om
bevisupptagning i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur)**

**Detta dokument har tagits fram av kommissionen i samråd med
Europeiska rättsliga nätverket på privaträttens område
(<http://europa.eu.int/civiljustice>)**

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

I. Inledning

II. Förordningens syfte

III. Förordningens tillämpningsområde

IV. Domstolar och myndigheter

V. Bevisupptagningsmetoder

A. De båda metoderna

B. Framställning från den ansökande domstolen till den behöriga domstolen (artiklarna 4–16)

a) Översändande av framställningar

a1) Form och innehåll

a2) Särskilda framställningar

a3) Påskyndad översändning av framställningar och andra meddelanden

a4) Språk

a5) Befrielse från kravet på bestyrkande

b) Mottagande av framställningen

b1) Bekräftelse

b2) Ofullständig framställning

c) Bevisupptagning av den anmodade domstolen

- c1) Tidsfrister
- c2) Tillämplig lag för fullgörande av framställning (artikel 10)
- c3) Tvångsåtgärder
- c4) Fullgörande av framställning i närvaro och med medverkan av parterna eller företrädare för den ansökande domstolen

- d) Vägran att verkställa en framställning
 - d1) Rätt eller skyldighet att vägra att avlägga vittnesmål
 - d2) Diverse grunder för vägran
 - d3) Inget ordre public-förbehåll
 - d4) Följder av en vägran

- e) Meddelande om fördröjning eller vägran från den anmodade domstolens sida

- f) Förfarande efter det att framställningen verkställts

C. Direkt bevisupptagning från den ansökande domstolens sida (artikel 17)

D. Regler för användandet av moderna kommunikationsmedel

Bilaga I: Bevisupptagningsmetoder

Bilaga II: Framställning till behörig domstol

Bilaga III: Direkt bevisupptagning (artikel 17)

Bilaga IV: Standardformulär (bilaga)

I. Inledning

1. Enbart det att ha ett krav på en annan part räcker ofta inte till för att man skall vinna ett mål, eftersom motparten bestrider själva sakförhållandena bakom kravet. Därför är det ofta avgörande att man kan lägga fram bevis för kravet inför domstolen. Ibland måste man ta upp bevis i en annan medlemsstat än den där det rättsliga förfarandet äger rum eller kan äga rum. Man måste kanske höra vittnen som bor i andra medlemsstater, eller tjänstemän från domstolen måste hålla syn på plats i en annan medlemsstat.

2. Före 2004 fanns det inget instrument som var bindande för alla medlemsstater i fråga om bevisupptagning. År 2001 antog Europeiska unionens råd förordning (EG) nr 1206/2001 av den 28 maj 2001 om samarbete mellan medlemsstaternas domstolar i fråga om bevisupptagning i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur (nedan kallad "förordningen"), som innehåller regler som underlättar bevisupptagning i en annan medlemsstat. Förordningen är tillämplig i hela unionen utom Danmark sedan den 1 januari 2004. Mellan medlemsstaterna ersätter den 1970 års Haagkonvention.

Förordningen och all information av vikt för tillämpningen av den finns tillgänglig i den europeiska civilrättsatlas på följande adress:

http://europa.eu.int/comm/justice_home/judicialatlascivil/html/docservinformation_en.htm

II. Förordningens syfte

3. När en domstol i en medlemsstat skall meddela ett beslut i ett mål eller ärende av civil eller kommersiell natur, måste den ofta ta upp bevis i en annan medlemsstat.

4. Det främsta syftet med förordningen är att framställningar om bevisupptagning skall verkställas snabbt. En förutsättning för att rättsliga förfaranden i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur skall kunna genomföras så effektivt som möjligt är att framställningar om bevisupptagning översänds och verkställs direkt och på snabbast

möjliga sätt mellan medlemsstaternas domstolar. För att förenkla bevisupptagningen gör förordningen det också möjligt för en domstol i en medlemsstat att ta upp bevis direkt i en annan medlemsstat.

III. Förordningens tillämpningsområde och förhållande till internationella avtal

5. Enligt artikel 1.1 skall förordningen tillämpas i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur, när en domstol i en medlemsstat på grundval av sin nationella lagstiftning

- anmodar den behöriga domstolen i en annan medlemsstat att ta upp bevis, eller
- begär att få ta upp bevis direkt i en annan medlemsstat.

Enligt artikel 1.2 skall bevisupptagning inte begäras om bevisningen inte är avsedd att användas i ett inlett eller planerat rättsligt förfarande.

6. Det finns alltså fyra villkor för att förordningen skall tillämpas. Den är tillämplig

- på framställningar om bevisupptagning,
- där bevisningen är avsedd att användas i ett inlett eller planerat rättsligt förfarande,
- i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur,
- av medlemsstaternas domstolar.

7. Begreppet ”mål och ärenden av civil eller kommersiell natur” är ett autonomt EG-rättsligt begrepp som skall tolkas utifrån förordningens syften och EG-fördragets mål, särskilt utifrån artikel 65 i EG-fördraget. EG-domstolen har tolkat begreppet vid olika tillfällen¹. Förordningen är tillämplig på alla mål och ärenden av civil eller kommersiell natur oberoende av vilken typ av domstol som behandlar dem. Den är sålunda tillämplig på tvister på grundval av civil- och handelsrätt, konsumentlagstiftning, arbetsrättslagstiftning och till och med konkurrenslagstiftning när det gäller privata förfaranden. Det bör också betonas att förordningens tillämpningsområde inbegriper

¹ Se bland annat dom av den 14 oktober 1976 i mål 29/76, LTU mot Eurocontrol, Rec. 1976, s. 1541 (svensk specialutgåva III s. 195), dom av den 16 december 1980 i mål 814/79, nederländska staten mot Rüffer, Rec. 1980, s. 3807, dom av den 21 april 1993 i mål C-172/91, Sonntag mot Waidmann, Rec. 1993, s. I-1963, och dom av den 14 november 2002 i mål C-271/00, Steenbergen mot Baten, REG 2002, s. I-10489.

områden som inte ingår i Bryssel I-förordningens², som ärenden som gäller fysiska personers ställning och rättskapacitet, egendomsrätt som grundar sig på äktenskap, testamente eller arv, konkurs, ackord och liknande förfaranden.

8. Begreppet ”bevis” definieras inte i förordningen. Det innefattar bland annat hörande av vittnen, parter eller sakkunniga, framläggande av handlingar, kontroller, fastställande av sakförhållanden och utlåtanden från experter i familje- eller barnfrågor.

9. Det finns ingen definition av begreppet ”domstol” i förordningen. Det bör dock tolkas i bred bemärkelse och innefatta alla myndigheter i medlemsstaterna med rättslig behörighet i de frågor som ingår i förordningens tillämpningsområde³. Begreppet omfattar dock inte skiljedomstolar.

10. Bevisupptagning får begäras endast om bevisningen är avsedd att användas i ett inlett eller planerat rättsligt förfarande. Här ingår även bevisupptagning som görs innan det förfarande, i vilket bevisningen är avsedd att användas, ännu har inletts, till exempel om det visar sig nödvändigt att uppta bevisning som inte skulle finnas tillgänglig senare.

11. I artikel 21.1 i förordningen fastslås att förordningen skall ha företräde framför bestämmelserna i de bilaterala eller multilaterala avtal och överenskommelser som ingåtts av medlemsstaterna, särskilt Haagkonventionen av den 18 mars 1970 om bevisupptagning i utlandet i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur, i förbindelserna mellan de medlemsstater som är parter i denna.

12. Förordningen skall dock inte hindra medlemsstaterna från att bibehålla eller ingå avtal eller överenskommelser mellan två eller flera medlemsstater för att ytterligare underlätta och förenkla bevisupptagning, så länge dessa är förenliga med denna förordning (artikel 21.2).

² Rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område.

³ Som exempel kan man se definitionen av ”domstol” i artikel 2.1 i rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000.

IV. Domstolar och myndigheter

13. I förordningen anges flera olika domstolar och myndigheter:

- Den **ansökande domstolen** (artikel 2) är den domstol där förfarandet inletts eller planeras.
- Den **anmodade domstolen** (artikel 2) är den domstol i en annan medlemsstat som är behörig att utföra bevisupptagningen.
- Det **centrala organet** (artikel 3.1) ger information till domstolarna och söker lösningar på svårigheter som kan uppstå i fråga om en framställning. Det kan i undantagsfall vidarebefordra en framställning till den behöriga domstolen på begäran av en ansökande domstol. En förutsättning för att rättsliga förfaranden i civila eller kommersiella mål och ärenden skall kunna genomföras effektivt är, som påpekas ovan (punkt 4), att framställningar om bevisupptagning översänds och verkställs direkt och på snabbast möjliga sätt mellan medlemsstaternas domstolar. Följaktligen översänds en framställning bara i undantagsfall via det centrala organet.
- Den **behöriga myndigheten** (artikel 3.3) fattar beslut om framställningar om att få ta upp bevis direkt enligt artikel 17. Det centrala organet kan utses till behörig myndighet.

V. Bevisupptagningsmetoder

A. *De båda metoderna*

14. Reglerna för översändandet och verkställigheten av framställningar finns i kapitel II i förordningen. Som nämns ovan anges det i förordningen två sätt att ta upp bevis (se bilaga I):

- Den anmodade domstolen tar upp bevis efter en framställning som översänts direkt från den ansökande domstolen till den anmodade domstolen (se B nedan).
- Den ansökande domstolen tar upp bevis direkt (se C nedan).

Skillnaden mellan metoderna består i vilken domstol som har ansvaret för bevisupptagningen (i det förra fallet den anmodade domstolen, i det andra fallet den ansökande). En annan skillnad är att det vid direkt bevisupptagning krävs tillstånd från den medlemsstat där bevisupptagningen skall äga rum. I båda fallen kan bevisupptagningen äga rum såväl lokalt som på avstånd (till exempel genom videokonferens). Den avgörande faktorn som skiljer de båda metoderna åt, till exempel när ett vittne skall höras, är vilken domstol som är ansvarig för bevisupptagningen. Man bör lägga märke till att förordningen i båda fallen öppnar för möjligheten att den domstol som inte har ansvar för bevisupptagningen ändå kan delta i den (artikel 12 och artikel 17.4). Det kan till och med innebära att den domstol som inte har ansvaret utan bara deltar kan ställa frågor till ett vittne under en utfrågning, om den domstol som har ansvaret godkänner det.

B. Framställning från den ansökande domstolen till den behöriga domstolen (artiklarna 4–16)

a) Översändande av framställningar

a1) Form och innehåll

15. Artikel 4.1 innehåller de formella och innehållsmässiga reglerna för översändandet av framställningar (se också bilaga II). Framställningen skall göras på *formulär A*. Den kan fyllas i elektroniskt på den europeiska civilrättsatlasens adress: http://europa.eu.int/comm/justice_home/judicialatlascivil/html/te_filling_en.htm

Den skall innehålla följande uppgifter:

- a) Den ansökande och om så krävs den anmodade domstolen.
Förteckningen över behöriga domstolar och deras behörighetsområde finns i en handledning i den europeiska civilrättsatlasen:

http://europa.eu.int/comm/justice_home/judicialatlascivil/html/te_documents_en.htm

- b) Parternas och i förekommande fall deras ombuds namn och adress.
- c) Ärendets beskaffenhet och föremål samt en kort beskrivning av sakförhållandena. Här kan det vara nyttigt att ta med en sammanfattning av sakförhållandena, den rättsliga grunden för kravet, en kort beskrivning av tvistefrågorna i målet och bevisningens vikt i detta sammanhang (punkt 11 i *formulär A*).
- d) En beskrivning av den begärda bevisupptagningen.
- e) Vid framställning om hörande av en person
 - namn på och adress till den eller de personer som skall höras,
 - de frågor som skall ställas till de personer som skall höras eller det sakförhållande som de skall höras om,
 - i förekommande fall en hänvisning till en rätt att vägra avge vittnesmål enligt lagstiftningen i den medlemsstat där den ansökande domstolen är belägen,
 - i förekommande fall en begäran om att hörandet skall ske under ed eller sanningsförsäkran och eventuellt vilket formulär som då skall användas.
 - i förekommande fall andra uppgifter som den ansökande domstolen anser vara nödvändiga.

a2) Särskilda framställningar

16. I artikel 4.1 f anges att det vid en begäran om att handlingar eller andra föremål skall undersökas skall lämnas uppgifter om dessa.

17. Om den ansökande domstolen begär att framställningen verkställs i enlighet med ett särskilt förfarande som föreskrivs i den egna lagstiftningen, skall den använda *formulär A* med den angivelsen (artikel 4.1 g). Som framgår av punkt 13 i *formulär A*

bör närmare uppgifter och en förklaring av det särskilda förfarandet ges i en bilaga till formuläret. Det särskilda förfarandet kan till exempel gälla hur bevisningen skall registreras, hur ett vittne skall höras, hur parterna skall yttra sig, hur en sakkunnig skall utnämnas och höras eller hur handlingar skall företes.

18. Om den ansökande domstolen har begärt att den anmodade domstolen skall använda kommunikationsteknik för bevisupptagningen, i synnerhet videokonferens eller fontelekonferens, skall denna begäran enligt artikel 4.1 g anges i framställningen (på *formulär A*).

a3) Snabb översändning av framställningar och andra meddelanden

19. Enligt artikel 6 i förordningen skall alla framställningar och meddelanden översändas på det snabbaste möjliga sätt som den anmodade medlemsstaten har angett att den kan godta. Medlemsstaternas meddelanden om detta finns tillgängliga i den europeiska civilrättsatlasen.

Översändandet kan ske på alla sätt som är lämpliga om den mottagna handlingen innehållsmässigt exakt överensstämmer med den översända handlingen och om alla uppgifter däri är läsliga.

a4) Språk

20. Enligt artikel 5 i förordningen skall framställningen och all vidare skriftväxling utformas

- på den anmodade medlemsstatens officiella språk,
- eller, om det finns flera officiella språk i den medlemsstaten, på det språk eller på ett av de språk som är officiella på den plats där den begärda bevisupptagningen skall äga rum,
- eller på ett annat språk som den anmodade medlemsstaten har godkänt.

De handlingar som den ansökande domstolen anser det nödvändigt att bifoga för verkställighet av framställningen skall översättas till det språk på vilket framställningen görs.

21. Förteckningar över det eller de officiella språk utöver det eller de egna som medlemsstaterna godtar i formulären enligt artikel 5 och artikel 22.4 återfinns i atlasen.

a5) Befrielse från kravet på bestyrkande

22. Framställningen och de handlingar som bifogas framställningen behöver varken bestyrkas eller förses med någon likvärdig formalitet (artikel 4.2).

b) Mottagande av framställningen

b1) Kvitto

23. Den anmodade domstolen skall inom sju dagar från det att framställningen inkommit sända ett kvitto till den ansökande domstolen på *formulär B* i bilagan (artikel 7.1).

24. Om framställningen inte uppfyller språkregeln (artikel 5) eller reglerna för översändandet (artikel 6), skall den anmodade domstolen göra en anmärkning om detta på kvittot.

25. Om verkställigheten av en framställning som uppfyller språkkravet faller utanför behörighetsområdet för den domstol den översänts till, skall denna sända framställningen vidare till den behöriga domstolen i samma medlemsstat och informera den ansökande domstolen om detta (med hjälp av punkt 14 i *formulär A*).

b2) Ofullständig framställning

26. I två fall kan en framställning inte verkställas därför att den är ofullständig:

27. För det första om framställningen inte innehåller alla nödvändiga uppgifter enligt artikel 4 (artikel 8.1). I detta fall skall den anmodade domstolen informera den

ansökande domstolen om detta på *formulär C* utan dröjsmål och senast inom 30 dagar efter mottagandet av framställningen, och uppmana den att sända de uppgifter som saknas. Dessa skall anges så exakt som möjligt.

28. För det andra om det krävs säkerhet eller förskott (artikel 8.2).

- För verkställighet av en framställning enligt artikel 10 får ersättning för avgifter och kostnader inte begäras (artikel 18.1). Ett undantag gäller arvoden till experter och tolkar och kostnader som tillämpningen av artikel 10.3 och 10.4 ger upphov till.
- Om ett yttrande av expert begärs, får den anmodade domstolen innan den verkställer framställningen även begära att den ansökande domstolen ställer lämplig säkerhet eller utger lämpligt förskott för de begärda kostnaderna (artikel 18.3). I inga andra fall får säkerhet eller förskott vara ett villkor för verkställighet av en framställning.
- Om säkerhet eller förskott behövs skall den anmodade domstolen meddela den ansökande domstolen om detta utan dröjsmål (senast inom 30 dagar efter mottagandet av framställningen) på *formulär C* och samtidigt meddela hur säkerheten skall ställas eller förskottet skall erläggas. Den anmodade domstolen skall utan dröjsmål (senast inom 10 dagar efter det att den mottagit säkerheten eller förskottet) på *formulär D* bekräfta att den mottagit säkerheten eller förskottet (artikel 8.2).

c) *Bevisupptagning av den anmodade domstolen*

c1) *Tidsfrister*

29. Om framställningen är fullständig och kan verkställas skall den anmodade domstolen enligt artikel 10.1 göra det utan dröjsmål och senast inom 90 dagar från mottagandet.

30. Om framställningen inte kan verkställas därför att den inte innehåller alla nödvändiga uppgifter enligt artikel 4 eller inte uppfyller villkoren i artiklarna 5 och 6 skall tidsfristen i artikel 10 börja löpa först när den anmodade domstolen mottar den vederbörligen färdigställda framställningen (artikel 9).

31. Om den anmodade domstolen begär en lämplig säkerhet eller förskott på de begärda kostnaderna enligt artikel 18.3 från den ansökande domstolen innan den verkställer framställningen, skall tidsfristen börja löpa först när säkerheten eller förskottet lämnas.

c2) Tillämplig lag för fullgörande av framställning

32. I allmänhet verkställer den anmodade domstolen framställningen i enlighet med det egna landets lagstiftning (artikel 10.2). Den får dock göra det enligt ett särskilt förfarande i överensstämmelse med lagstiftningen i den ansökande domstolens land, om denna begär det enligt punkt 13 i *formulär A* (se punkt 15 ovan). Om den anmodade domstolen är osäker om vilket särskilt förfarande som begärs, kan den begära kompletterande upplysningar med hjälp av *formulär C*.

33. Om det särskildatförfarande är oförenligt med lagstiftningen i den anmodade domstolens land eller innebär betydande praktiska svårigheter, kan den anmodade domstolen emellertid vägra att uppfylla begäran (artikel 10.3). Ett förfarande kan anses oförenligt med lagstiftningen i den anmodade domstolens land om det strider mot dess grundläggande rättsprinciper. I båda dessa fall skall den anmodade domstolen informera den ansökande domstolen på *formulär E*.

c3) Tvångsåtgärder

34. Tillämplig lag för tvångsåtgärder fastställs enligt lagstiftningen i den anmodade domstolens land i den omfattning som föreskrivs i samma lagstiftning för verkställighet av en framställning som görs i samma syfte av en nationell myndighet i den medlemsstaten eller av en av de berörda parterna (artikel 13). Det bör betonas att direkt bevisupptagning (se punkt 50–55) är tillåten endast om den kan äga rum på frivillig grund utan att tvångsåtgärder behövs (artikel 17.2).

c4) Fullgörande av framställning i närvaro och med medverkan av parterna eller företrädare för den ansökande domstolen

35. Om det föreskrivs i lagstiftningen i den medlemsstat där den ansökande domstolen är belägen skall parterna och i förekommande fall deras ombud ha rätt att närvara när den anmodade domstolen verkställer den begärda bevisupptagningen (artikel 11.1).

36. Företrädare för den ansökande domstolen har rätt att närvara när den anmodade domstolen tar upp bevisen, om det är förenligt med lagstiftningen i den medlemsstat där den ansökande domstolen är belägen (artikel 12.1).

37. Med termen ”företrädare” avses domstolspersonal utsedd av den ansökande domstolen enligt den egna lagstiftningen, eller någon annan person utsedd av domstolen, till exempel en expert.

38. Den ansökande domstolen skall i sin framställning (*formulär A*) informera den anmodade domstolen om att parterna och eventuellt deras ombud kommer att närvara och, i förekommande fall, att deras närvaro är nödvändig, eller om att företrädare för den ansökande domstolen kommer att närvara och, i förekommande fall, att deras närvaro är nödvändig. Dessa upplysningar kan också lämnas vid vilken som helst annan lämplig tidpunkt (artikel 11.2 och artikel 12.3).

39. Om det begärs att parterna och i förekommande fall deras ombud eller företrädare för den ansökande domstolen skall få delta vid bevisupptagningen, skall den anmodade domstolen fastställa villkoren för detta deltagande, såvida inte detta förfarande är oförenligt med lagstiftningen i den anmodade domstolens land eller möter betydande praktiska svårigheter (artikel 11.3, artikel 12.4 och artikel 10.3).

40. Om detta förfarande godtas skall den anmodade domstolen på *formulär E* och *F* meddela parterna och deras eventuella ombud eller den ansökande domstolen när och var förfarandet kommer att äga rum och i förekommande fall på vilka villkor de får delta (artikel 11.4 och artikel 12.5).

41. Om det egna landets lagstiftning så medger har den anmodade domstolen under

alla omständigheter möjlighet att begära att parterna och deras eventuella ombud är närvarande och deltar vid bevisupptagningen (artikel 11.5).

d) Vägran att verkställa en framställning

d1) Rätt eller skyldighet att vägra att avlägga vittnesmål

42. Enligt artikel 14 skall en framställning om hörande av en person inte verkställas om den berörda personen åberopar

- en rätt att vägra att avlägga vittnesmål eller
- ett förbud att avlägga vittnesmål.

Personen kan åberopa

- lagstiftningen i den medlemsstat där den anmodade domstolen är belägen eller
- lagstiftningen i den medlemsstat där den ansökande domstolen är belägen. I detta fall måste den rätten ha angetts i framställningen eller vid behov bekräftats av den ansökande domstolen på den anmodade domstolens begäran.

d2) Diverse grunder för vägran

43. Eftersom syftet med förordningen är att underlätta bevisupptagning i gränsöverskridande ärenden bör en framställning bara i absoluta undantagsfall kunna vägras. Om en sådan vägran kan överklagas är en fråga för nationell lagstiftning. Grunderna för vägran är strängt begränsade. Man kan vägra att verkställa en framställning endast om

- framställningen inte ligger inom förordningens tillämpningsområde (artikel 1), eller
- den anmodade domstolen inte är behörig att besluta om verkställighet av åtgärden (artikel 14.2 b), eller
- den ansökande domstolen inte följer den anmodade domstolens uppmaning att komplettera framställningen enligt artikel 8 inom 30 dagar efter det att den anmodade domstolen har begärt det, eller
- säkerhet eller förskott som begärts enligt artikel 18.3 inte ställs respektive utges

inom 60 dagar från det att den anmodade domstolen begärde säkerheten eller förskottet.

44. Det bör påpekas att den anmodade domstolen inte får vägra verkställighet endast av det skälet att en annan domstol i den egna medlemsstaten enligt lagstiftningen i det landet har exklusiv behörighet i saken, eller att lagstiftningen i den medlemsstaten inte medger rättslig prövning av saken (artikel 14.3).

d3) Inget ordre public-förbehåll

45. Utöver ovanstående undantag får den anmodade domstolen inte åberopa den grundläggande rättsordningen ("ordre public") som grund för en vägran att utföra en bevisupptagning.

d4) Följder av en vägran

46. Om den anmodade domstolen vägrar verkställighet av framställningen av något av de skäl som anges i artikel 14.2 skall den med hjälp av *formulär H* informera den ansökande domstolen om detta inom 60 dagar efter det att framställningen inkommit (artikel 14.4).

e) Meddelande om fördröjning eller vägran från den anmodade domstolens sida

47. Om den anmodade domstolen inte är i stånd att verkställa framställningen inom 90 dagar efter det att den inkommit, skall den meddela den ansökande domstolen detta med användande av *formulär G*. Därvid skall skälen till dröjsmålet anges, liksom den tid som den anmodade domstolen förväntar sig behöva för att verkställa framställningen (artikel 15).

48. Om den anmodade domstolen har uppmanats att utföra bevisupptagningen med hjälp av kommunikationsteknik, särskilt videokonferens eller fontelekonferens, enligt artikel 10.4, men inte kan uppfylla begäran av ett av de skäl som anges i artikel 10.4

andra stycket, skall den meddela den ansökande domstolen detta på *formulär E*.

f) Förfarande efter det att framställningen verkställts

49. När den anmodade domstolen har verkställt framställningen skall den utan dröjsmål till den ansökande domstolen översända de handlingar av vilka framgår att framställningen har verkställts och i förekommande fall återsända de handlingar som mottagits från den ansökande domstolen. En bekräftelse på verkställighet bör bifogas handlingarna med hjälp av *formulär H* (artikel 16).

C. Direkt bevisupptagning från den ansökande domstolens sida (artikel 17)

50. Enligt förordningen får en domstol i en medlemsstat ta upp bevis direkt i en annan medlemsstat. Villkoren och gränserna för denna metod för bevisupptagning finns i artikel 17 i förordningen (se bilaga III).

51. Följande förfarande skall användas: Den domstol som begär att direkt få ta upp bevis i en annan medlemsstat, skall med användande av *formulär I* översända en framställning till den statens centrala organ eller behöriga myndighet enligt artikel 3.3 (artikel 17.1). Inom 30 dagar efter det att en framställning inkommit skall det centrala organet eller den behöriga myndigheten på *formulär J* meddela den ansökande domstolen huruvida framställningen har godtagits och i erforderliga fall på vilka villkor enligt lagstiftningen i den egna medlemsstaten bevisupptagningen skall ske (artikel 17.4).

52. Dessa myndigheter får till exempel utse en domstol i sin medlemsstat att delta vid bevisupptagningen för att säkerställa att artikel 17 och särskilt de villkor som avses i artikel 17.4 tillämpas korrekt.

53. Det centrala organ eller den behöriga myndigheten i den anmodade staten kan vägra direkt bevisupptagning endast om (artikel 17.5)

– framställningen inte innehåller alla nödvändiga uppgifter enligt artikel 4 (*formulär*

A),

- framställningen inte ligger inom förordningens tillämpningsområde (artikel 1),
- den direkta bevisupptagning som begärts strider mot grundläggande rättsprinciper i den egna medlemsstaten. Dessa principer definieras inte i förordningen.

54. Direkt bevisupptagning utförd av den ansökande domstolen får endast ske om den kan genomföras på frivillig grund utan att tvångsåtgärder behövs (artikel 17.2). I fall då direkt bevisupptagning innebär att en person skall höras, skall den ansökande domstolen därför informera denne om att bevisupptagningen skall ske på frivillig grund.

55. Utan att det påverkar de villkor som följer av den anmodade medlemsstatens lagstiftning (se artikel 17.4), skall den ansökande domstolen verkställa framställningen i enlighet med den egna landets lagstiftning (artikel 17.6). Bevisupptagningen skall verkställas av en medlem av domstolspersonalen eller någon annan person, till exempel en expert, konsulär eller diplomatisk företrädare eller annat ombud som utses i enlighet med lagstiftningen i den medlemsstat där den ansökande domstolen är belägen.

D. Regler för användandet av moderna kommunikationsmedel

56. Moderna kommunikationsmedel är av avsevärd vikt för att förordningen skall kunna tillämpas utan störningar och målet att säkra snabb och effektiv bevisupptagning i EU skall uppnås. Enligt förordningen får den ansökande domstolen begära att den anmodade domstolen använder kommunikationsteknik vid bevisupptagningen, särskilt video- och telefonkonferenser (artikel 10.4). Om den ansökande domstolen vill ha ansvaret för bevisupptagningen gäller dock reglerna i artikel 17 om direkt bevisupptagning, och tillstånd krävs från den anmodade medlemsstaten. Det centrala organet eller den behöriga myndigheten skall enligt förordningen uppmuntra användningen av kommunikationsteknik (artikel 17.4).

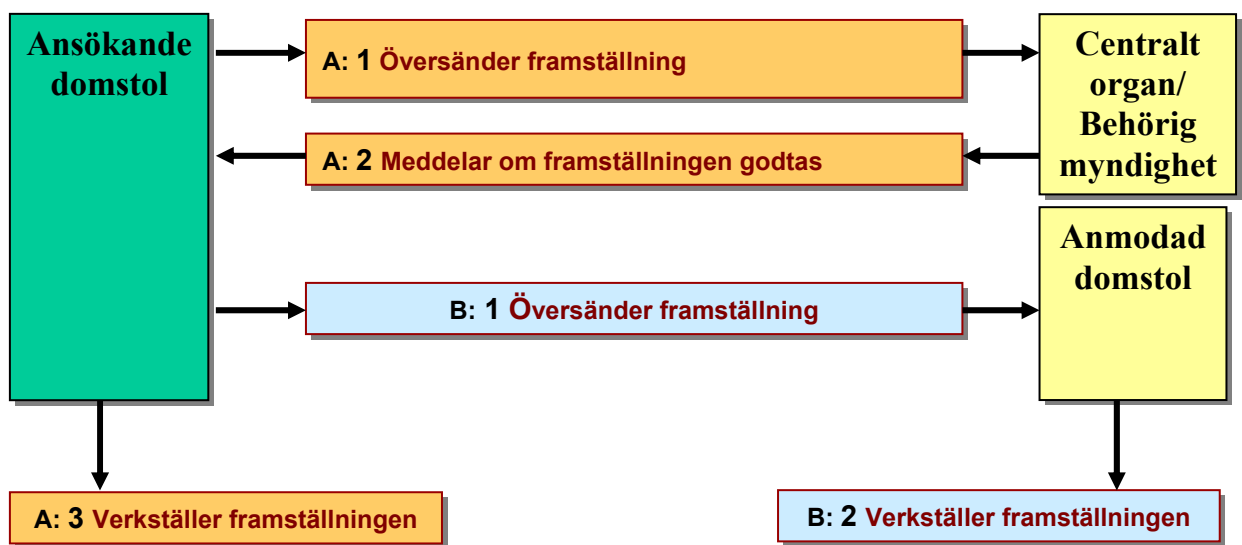
57. När ett vittne skall höras kan sålunda kommunikationsteknik användas av den domstol som har ansvaret för bevisupptagningen (dvs. den anmodade domstolen enligt artikel 10.4 eller den ansökande domstolen enligt artikel 17). I ett sådant fall kan en

domstol som inte har ansvaret för bevisupptagningen (dvs. den ansökande domstolen enligt artikel 12.3 eller den domstol som utsetts av det centrala organet eller den behöriga myndigheten enligt artikel 17.4) delta i utfrågningen med hjälp av kommunikationsteknik. Som påpekats ovan (punkt 14) kan detta bland annat innebära att den domstol som inte har ansvaret för bevisupptagningen kan ställa frågor till ett vittne, om den domstol som har ansvaret godkänner det

58. Medlemsstaterna kommer i framtiden att meddela i vilka domstolar video- och fontelekonferens kan användas. Upplysningarna kommer att finnas tillgängliga i atlasen.

59. Den anmodade domstolen måste efterkomma en begäran om att kommunikationsteknik skall användas om det inte är oförenligt med det egna landets lagstiftning eller möter betydande praktiska svårigheter. Den senare grunden för vägran är i praktiken den mest relevanta, eftersom de flesta domstolarna i medlemsstaterna ännu inte har skaffat utrustning för att ta upp bevis med hjälp av moderna kommunikationsmedel, särskilt videokonferens och fontelekonferens. Det anges dock i förordningen att om den anmodade eller den ansökande domstolen inte har tillgång till dessa tekniska hjälpmedel skall de kunna få tillgång till dessa genom ömsesidig överenskommelse.

Bilaga I: Bevisupptagningsmetoder

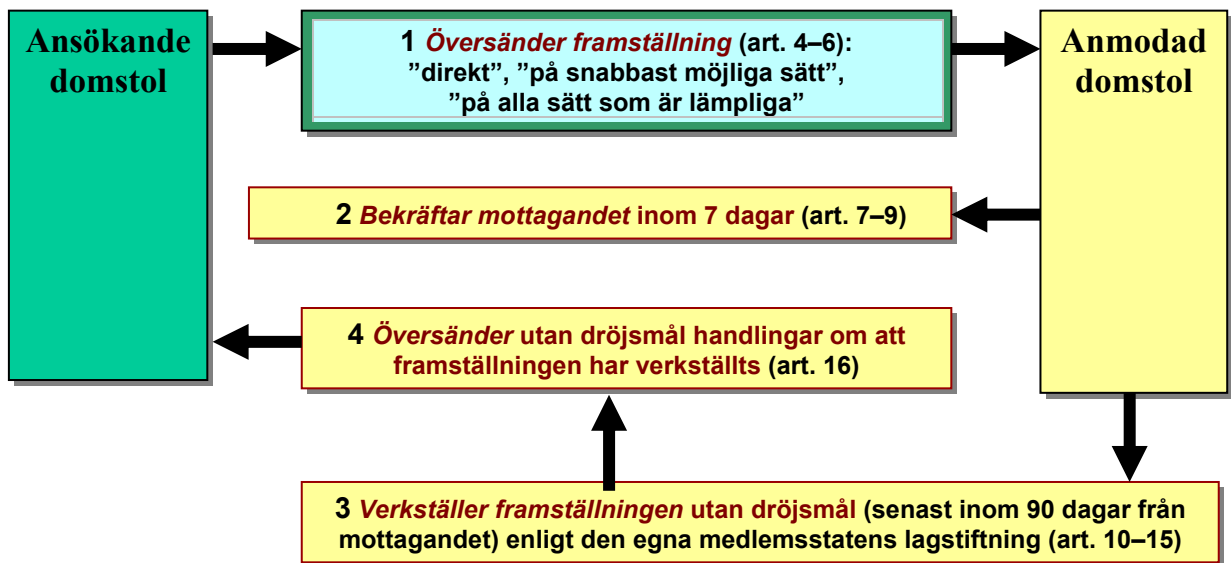

Förklaring:

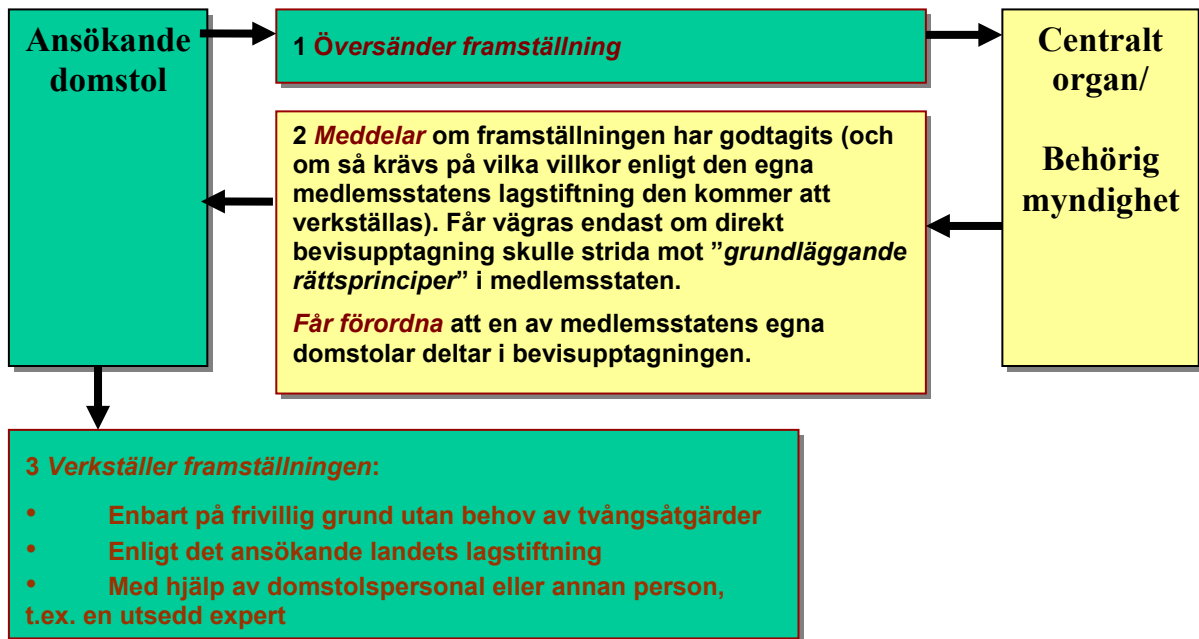
A. Direkt bevisupptagning (artikel 17)

B. Bevisupptagning av den anmodade domstolen (artiklarna 4–16)

Bilaga II: Framställning till behörig domstol

Bilaga III: Direkt bevisupptagning (artikel 17)

Bilaga IV: Standardformulär (bilaga)

A: Begäran om bevisupptagning

B: Kvitto på mottagandet av framställningen

C: Begäran om kompletterande information om bevisupptagningen

D: Kvitto på mottagandet av säkerhet eller förskott

E: Meddelande om begäran om särskilt förfarande eller att kommunikationsteknik skall användas

F: Meddelande om dag, tid och plats för bevisupptagning och villkor för deltagande

G: Meddelande om fördröjning

H: Information om resultat av framställning

I: Framställning om direkt bevisupptagning

J: Information från centralt organ/behörig myndighet